

VICTORIA
på ny kurs

**Superstævne i
Svendborg**

Min bedstefars både

Af Jens Nørgård Pedersen, Tejsten

Isbåden. I 1931 nedlagde DSB en isbådsstation i Glyngøre. Den bestod af et gråmalet træskur med en stor spidsgattet isbåd – med hønserøv – til persontransport og en mindre spejlgattet til bagage. Bagagebåden købte min bedstefar på auktion. Båden havde fine linjer, var godt bygget, velholdt og stort set ubrugt. Den blev rigget op med sprydstagssejl, topsejl og fok. Med ringdæk og en jernbaneskinne under kølen sejlede den derefter som lystbåd på Limfjorden – dog på søerne i Viborg under krigen.

Folkebåden. Efter krigen købte min bedstemor en lodseddel af nogle søspejdere og vandt en nybygget folkebåd. FD13 blev sejlet hjem til Hjarbæk i Limfjorden fra Odense. Det var en fin båd, den sejlede godt, men var noget kedelig, den blev solgt efter få år.

Kragejollen. LIS var en lillebæltsjolle, spidsgattet, langkølet, buttet men alligevel slank. Den fik dæk, ruf og cockpit med kistebænke. Fribordet var hvidmalet, karme ferneriseret eg, dæk, ruftag, kistebænke, skot, køjer, bundtøj m.v., zinkhvidt tonet med okker.

Om læ to køjer, to kasser til mad og et kraftigt anker.

Den blev rigget som spidsgatter, havde rebeapparat, stormfok/fok/genua og to forstag, så man kunne sætte et andet forsejl, uden først at tage det man sejlede med ned. Der var indvendig ballast af jern som efterhånden blev udskiftet med bly. Min bedstefar var lokomotivfører, så når han gik på rangerterrænet, samlede han blyplomber fra godsvognene og støbte blybarrer som ballast til LIS. Udvendig ballast var en jernbaneskinne boltet på kølen i hele dens længde. Man kunne sejle den op på stranden uden problemer, men den lå noget lavt i vandet.

LIS var jo overrigget, så vi sejlede altid med slippestik på skøderne og sad med dem i hånden. Engang på Skive fjord bordfyldte vi. Han sprang op til forstaget for at

tynde stævnen ned og løfte cockpitkarmen over vandet, mens vi skovlede vandet ud med en pøs, så hørte vi stille og roligt:

Nu må i hellere skynde jer lidt bette børn.

Det syntes min lillebror og jeg var morsomt, for var vi på fordækket og han i cockpitet, talte vi IKKE sammen:

Det kan man jo alligevel ikke høre, når det blæser. Han styrede fald og anker ved at hæve eller sænke øjenbrynene, skøderne ved håndtegn. For at træne os i grundstødning, løb han af og til LIS op på stranden, lagde sig ned om læ med en pibe tobak og avisen, hvorefter vi skulle få den af ved hjælp af fald, skøder, bom og anker, uden at tale sammen for ikke at vække ham.

Engang skulle vi skyde genvej over kirkegrunden ved Fur: Når man kan se gennem gluggerne på kirketårnet, kan man sejle over grunden. Vi stod hårdt på en muslingebanke, jeg fik tøjet af på nær skoene, og blev sendt i forskellige retninger for at afgøre, hvor der var mere vand. Da vi kom flot, var det blevet mørkt, og vi havde mistet rorpinden. Den næste dag var vi hos bådebyggeren, hvor bedstefar lavede en ny rorpind. Han skar sig og måtte køre til lægen på bådebyggerens cykel for at blive syet.

Vi lå så vidt muligt ikke i private eller kommunale havne men i statshavne, hvor man ikke betalte havnepenge. Det var tit færgelejer, hvor vi lå med agterfortøjning til molen og forfortøjning til en Duc d'albe. Der var skruevand og støj fra færgerne.

“Isbåden” på Viborg sø i 1940erne, foto: Grethe Nørgaard Pedersen

Min bedstemor forlangte redningsveste, når der blev sejlet med københavnerbørn, så vi sad på kistebænkene på to DSB-veste af kapok med blå stempler:

KASSERET AF STATENS SKIBSTILSYN.

Hun gav os også mad med: Kød, sovs og kartofler i store syltetøjsglas, som blev varmet i en pøs havvand over primussen. Til frokost rugbrødsmadder med marmelade. Om morgenen havregryn med mælk eller hvidtøl.

Når vi var et sted, hvor bedstefar kendte mejeristen, blev vi spulet med den rensevæske de bruger til karrene, det tog vaselinen vi fik på, når vi lå i vandet og slæbte efter LIS.

Så fik vi NIVEA på fra top til tå og en kande fløde med til gartneriet, hvor vi spiste jordbær.

Mere om isbåde:

- Isbådsmuseet i Korsør.
- Danske bådtyper af Christian Nielsen, side 139.
- Med toget til Glyngøre og Nykøbing Mors af Mogens Duus

Fursund, akvarel fra 1983 af Jens Nørgaard Pedersen

Alle discipliner kan øves – her dampning og bøjning af bord

Vinterkurser på Løgstør Bådebyggeri

Programmet for den kommende vintersæsons kurser på Løgstør Bådebyggeri er klart, så nu er det bare om at sikre sig en plads.

Der er efterhånden mange af DFÆLs medlemmer, der har deltaget i et eller flere af de populære kurser. Vent ikke med at melde dig til – kurserne bliver hurtigt overtegnet.

Kursusprogrammet kan ses på www.baadebygningskurser.dk.

Som en nyskabelse er et af kurserne et enmandskursus, hvor man i løbet af to dage sammen med bådebyggeren fremstiller et skylight, som både er professionelt udført, tæt og let at holde vedlige. Så trænger din båd til et nyt skylight, er vejen banet her.

Læs om Anja Kiersgaards oplevelser med et af kurserne i "Klassisk Træbåd" nr. 127 – som du kan finde på DFÆLs hjemmeside, hvis du ikke lige har det ved hånden.

Du kan se mere om værftet og Finns mægtige projekt med byggeriet af den ketch, han stadig arbejder på til sig selv på Youtube Billedserien hedder Nyt træskib i Løgstør og kan findes på adressen: <https://www.youtube.com/watch?v=-SAwJDQpn-E>

Den viser byggeriet af den ketch, Finn stadig arbejder på, lige fra opskæring af træet og frem til det færdige skrog, som det står nu.

Hvad er en træbåd
uden en kvinde?

... og hvad er
Anja uden
en træbåd?

Meget mere om Nutte

BOAT SHOW 2017

PLADS TIL AT DRØMME

KR. 20,-
RABAT PÅ
ENTRÉEN

RABATKORT

Udfyld kortet og få kr. 20,- i rabat på entrébillet i indgangen. Normalpris kr. 115,-

Bestil din billet online på www.boatshow.dk og få kr. 20,- i rabat. Normalpris kr. 100,-

Benyt rabatkoden: BOAT2017

24. - 26. februar 2017
2. - 5. marts 2017

WWW.BOATSHOW.DK

Dragør og Simrishamn i

Jeg var begyndt i skole, da vi sejlede sydover mod Dragør i TOVE. Min far mente, at vi kunne udnytte tiden til at stave svære ord. Det mente jeg absolut ikke, og fik derfor valget at stave til Zoologisk Have eller stå af på den første bøje vi mødte. Jeg valgte en kraftig lys- og fløjtetønde nord for Dragør. Det var pinligt at sige, *nej, jeg bliver samlet op på tilbagevejen*, til dem der sejlede forbi og spurgte, om der var noget galt.

Nogle år senere drev min lillebror og jeg for vindstille med TEJSTEN samme sted.

Vi havde ombord et af de engelske overlevelsessæt, som lå i redningsbådene under krigen. Det var et stykke stof, der ifølge vejledningen kunne bruges til at opsamle dug og regnvand, og som forklæde. Der var en masse lommer indeholdende forskelligt fiskegrej, og vi havde lidt halvhjertet prøvet at pilke med et blink uden resultat. Der kom vind, TEJSTEN begyndte at sejle, blinket må

1950erne *Af Jens Nørgård Pedersen, TEJSTEN*

være flydt op, for vi havde pludselig en stor hvid måge efter os i snøren. Vi fik den ind i cockpittet, min bror holdt den bagfra i vingerne, jeg fik næbbet åbnet og krogen ud af undernæbbet med besvær, den var vild og kæmpede imod med næb & svømmehud.

Den kunne flyve, selv om fjerene var i uorden, men den rystede sig en del.

Jeg kom i bad som altid, når jeg kom hjem med skrammer, min mor tømte en flaske brintoverilte i badevandet, uden et ord.

Vi skulle have været en tur til Christiansø med TEJSTEN i sommerferien, men min far fik travlt på arbejdet. Selv om jeg var næsten 15 år og skulle begynde i gymnasium efter ferien, var jeg ikke gammel nok til at tage ansvaret for min lillebror på en længere tur. Så jeg skulle sejle alene langs Sveriges sydkyst.

Det blev aftalt, at jeg kun måtte sejle om dagen og fra havn til havn. Hvis jeg blæste inde, skulle jeg ringe til Monberg & Thorsen A/S og fortælle telefondamen hvor. Vejret var fint, sol og passende medvind, det var let at lave havnemanøvrer, også selvom Tejsten ikke havde maskine.

Det var det samme i alle havnene: Når der var fortøjet og skibet klart, kom havnefogeden og politibetjenten ombord, de blev inviteret ned om læ, fik en skibsøl, beundrede de gamle søkort fra 1930erne og gik igen medbringende M&T's telefonnummer.

Ingen ville modtage havnepenge.

Syd for Simrishamn kom der modstrøm. TEJSTEN sejlede fint for vinden, men kom langsomt frem i forhold til land. Der begyndte at komme drivtømmer: Lugeplanke, brædder, trækasser og træfader som lå dybt og var svære at se. Overvejede at tage et fad på slæb, men opgav det og fiskede i stedet en stor fender af træ, som jeg stadig har.

I Simrishamn fortalte havnefogeden, at der just var gået en coaster ned nord for havnen.

*På modstående side:
Lodsstationen i Dragør i tåge*

*Til venstre: den gamle kro på
Saltholm 1983*

Herover: Ruin på Saltholm